

Pünkösöd 2. napja

► 1Móz 11,1–9

Ég és Föld között

Az ünnep jellege

Pünkösdhétfőn olyan történet áll előttünk, amely épp ellenkezője az ünnepnek. A fordítottja történt annak, ami Babel tornya építésénél megesett. Akkor az Úr egy nagyratörő emberi szándékot hiúsított meg a nyelvek összezavarásával, a pünkösdi Lélek pedig eltávolítja a különböző nyelvek megértésének akadályát, sőt felhasználja, hogy akik összegyülekeztek, átéljék az eggyé formálódás csodáját. Vannak gyülekezetek, ahol pünkösdhétfőn tartják a konfirmációi istentiszteletet, vagy jubiláló konfirmandusok vannak jelen, akik újra átélhetik a Lélek megerősítésének erejét. Az ünnep evangéliumi igéje (Jn 3,16–21) ráirányítja a figyelmünket a Lélek titokzatos, mégis nélkülözhetetlenül jelen lévő munkájára Jézusnak Nikodémussal folytatott beszélgetése során. A Szentlélek kiadásának eseményét állítja a középpontba az ünnep epistolája (ApCsel 10,34.42–48). Isten mindenkit üdvözítő szeretete a Krisztusról szóló örömhírral a pogány népet is eléri, terjed egyre távolabbra.

Amit a textusról tudni kell

Amikor Babelről van szó, akkor az embernek talán először a zűrzavar jut az eszébe. Ha valami zavaros, szétszóratott, akkor azt mondjuk: ez bá-

beli zűrzavar. Babel története kifejezi az emberi kevélységet, nagyravágyást. A bibliai leírás jó példája a népies etimológiának, amely a szavak hasonló hangzásából indul ki és von le következtetéseket. Babel neve asszír nyelven annyit jelent, mint 'Isten kapuja' (bab-ilu). A héber *balal* szó keverést, zavarást jelent. Könnyű összekapcsolni Babel nevét a zűrzavar, a nyelvi káosz fogalmával.

Egy nyelv az egész földön. A kifejezés a kezdet osztatlan egységére utalhat, ami megelőzte az emberiség megosztott állapotát. A vízözön utáni generációk egyesült emberisége keletről érkezett. Termékeny síkságra találnak.

Gyertek-gyertek! Hozzáfognak, hogy várost és tornyot építsenek. Az egy nyelv és a közös cél nagyot akarásban egyesül. Feltalálják az égetett téglát és kötőanyagot a szurkot.

Égig érő – égígérő? Egy építmény, amellyel az ember nevet akar szerezni magának, amellyel túllépi a határait. Kizárja az Istent terveiből és céljából, csak önmagára gondol. Valami nagy mű kerül az Isten helyére. Az ásatásokból tudjuk, hogy az akkori hatalmas méretek hét emeletet jelenthettek, körülbelül kilencven méter magasságot. Hol is van onnan még az ég? Mi ma már fel sem tudjuk fogni, hogy a kor emberének milyen fogalma volt a magasságról. Lehetséges magyarázat lehet az is, hogy a toronynak azért kellett volna az égig érnie, hogy nagy távolságból is látható

tájékozódási pont legyen. Az építők az Istenre való ráhagyatkozásukat felcserélik egy saját építésszerű világgal, amelyet teljesen ők rendezhetnek be igényeiknek és vágyainak megfelelően. Céljuk pedig a hírnév szerzése, önmaguk magasra emelése.

Ez most még csak a kezdet! Az ember képtelen felmérni tettei következményét. Isten pedig már az akarásból, a szándékból látja a végkifejletet. Tudja, hová vezet az az út, amelyen az ember nélküle vagy egyenesen neki ellenszegülve indul el. Ezért hát hártárt szab: eddig és ne tovább! Mi mindent fognak még elkövetni? Ez a szorongó kérdés kíséri az emberiség részéről is mindmáig a nagy felfedezéseket: mire fogják felhasználni, jóra-e vagy rosszra?

Gyerünk, szálljunk le, zavarjuk össze! Itt vagyunk az őstörténet és a történeti idő mérföldkövével. Isten már nincs olyan közvetlen közelben, hogy csak úgy szólna az embernek. Távolság van, amelyet át kell hidalnia. A történet szerint Isten beavatkozott a kétes értékű hírnévre törő emberek vállalkozásába. Összezavarta beszédüket, a toronyépítés abbamaradt, a különféle nyelvű népcsoportok pedig szétszéledtek a világon.

Szétszéledve. A nyelvek összezavarásával és a népek szétszórásával Isten határokat szab az emberi önzésnek és nagyravágyásnak. Az elhibázott célnak meglett a következménye. A nagy mű befejezetlen maradt. Nem értjük egymást, sokszor még az egy nyelvet beszélők sem, és a szétszórás terhére hordozzuk.

A perikópa megértése

Lélek nélkül lelkesen

Az özönvíz utáni emberiség még megértette egymás szavát. Keletről fölkerekedtek, és megérkeztek Sineár földjére, a Tigris és Eufrátesz közötti völgybe, s mivel azt megfelelő helynek találták, ott megállapodtak. Majd új építőeszközt találnak fel, a téglát és a szurkot, amely azon a vidéken, ahol a két folyó olyan gyakran kiöntött, igen jó kötő- és szigetelőanyagnak mutatkozott. Olyan jól, olyan lelkesen indul ez a történet, hogy csak szimpátiával és együttérzéssel tu-

dunk rájuk gondolni. Hiszen akkor ez a találmány legalább olyan jelentős volt, mint a mi korunkban azok a technikai eszközök és anyagok, amelyekkel megépítették a Burdzs Kalifát. Szinte szurkolunk az új építőanyaggal és szurokkal építőknek.

Miért is ne építenének? Mi itt a baj?

Nem az építéssel van baj, hanem az építés céljával: „magunknak”! Az özönvíz utáni ember már csak magával törődik. Egy szó sem jelzi, hogy volna valaki közöttük, aki hálával emlékezne még Nóéra, ősapjukra, akit Isten kegyelmesen megmentett a vízözönből. Vagy akár egy mondat is jeleznél: oltárt építettek, és az egész vállalkozáshoz az Úr segítségét kérték. Nem, az új emberiség már csak magának akart várost és tornyot, magának kíván ezzel halhatatlan nevet és örök emléket szerezni. Úgy mutatja be az embert az ősi szöveg, mint aki már elvesztette közvetlen kapcsolatát az Istennel.

Féltőn szerető Isten

Itt valami nem jó kezdődött el az emberiség életében, és Isten féltő szeretetével közbelép – az ember érdekében. Ezzel a közbelépéssel örök időkre tudatosítania kellene az embernek, hogy bár lehet jó a terv, de Isten nélkül az csak a pusztulás kezdete. Ha Istent kifelejtji az ember, mindig Bábelt épít, és az maga alá fogja temetni. Isten a teremtményét félti.

Ígéhirdetési vázlat

Elérni az eget!

Az ember elveszítette az édenkert meghittségét, ahol Isten sétált a fák között az alkonyi szélben, és az ember csak úgy beszélgetett vele. Nem volt kétség, értetlenség, távolság, elválasztottság, csak közelség és bizalom. Ez az őstörténet arról szól, hogy már nincs istenismeret az emberben, csak süket fülek, vak szívek. Építjük a magunk Babel-tornyait, próbálunk magasságokba eljutni egyéni- leg és társadalmilag is, valahogy a magunk erejéből boldogulni. Számtalanszor akartuk elérni az eget.

Nemcsak a technika terén törünk magaslatokba, de a mindent szabad elve alapján annyiféle korlátot, határt lépünk át, hogy észre sem vesszük a mélybe zuhanást. Néha talán kutatjuk, keressük a válaszokat, a mennyet ostromoljuk kérdéseinkkel. Miért engedted megtörténni, vagy épp miért nem adod meg, mit akarsz velem? Hol vagy, miért hallgatsz?

Az őstörténetek rólunk, mindenkori emberről beszélnek, hogy milyen irdatlan a távolság az ég és a föld között. De ember és ember között is! Nem beszélünk-e el egymás mellett, nem élünk-e falak és szakadékok között? Bizony, nem egy nyelvet beszélnek a társadalmi rétegek, generációk, akár az egy falun-városon belüliek, családtagok, házastársak, sőt egy gyülekezet tagjai sem. Sok a meg nem értés, a félreértés közöttünk. Ahogy a költő mondja: „...köztünk a roppant, jeges úr lakik” (Tóth Árpád: *Lélektől lélekig*). Ezért van olyan sok magányos lélek, egyre több a széthulló család, és összefogás helyett önző politikai csaták folynak az országokban. A beszédnek, a szavaknak hidaknak kellene lenniük, és még sincs, vagy csak nehezen igazi kapcsolat ember és ember között.

Isten köti össze a földet az éggel

Pünkösöd az Isten válasza, könyörülő szeretete az Isten nélküli, magányos ember felé. Annak idején, akik keresték és vágyták az Istent, sokféle helyről jöttek, sokféle nyelvet beszéltek. Azon a pünkösödön, talán sokadikon az életükben, átérték a csodát. Átérték a csodát, hogy leomlottak a falak, eltűntek az akadályok, a szavak szívtől szívig értek, mert maguk a szívek nyíltak ki, és kapcsolódtak Istenhez és egymáshoz. Mi történt? Hogyan lett képes erre az ember? Nem az ember volt rá képes. Nem Bábel tornya ért fel az égig! Isten jött le Szentlelkében, a menny szállt le a földre pünkösödkor. A tanítványok elkezdenek beszélni Krisztusról, a bűnbocsánat és örök élet evangéliumáról, Isten megváltó szeretetéről. Isten beszél bennük. Az erő, a szeretet és a józanság Lelke szól! Ez a Lélek tud összekötni bennünket ma is Istennel és egymással. Minket, bezárult, megfagyott, értetlen és ellenséges szíveket.

Krisztusi nyelven

Isten népe életében ma is megtörténhet, a mi fejünk fölött is megnyílhat az ég. Nem kell verejtékkal, kétségekkel vagy önhittséggel építenünk, hanem lehet Jézus biztatására hallgatnunk: Kérjétek Szentlelket, és kaptok! Atyánk Lelke szólni akar hozzánk, hogy elhallgassanak végre indulattól, fájdalomtól fertőzött saját szavaink. Krisztus nyelvéen tudjuk hirdetni az Úr megbocsátó, elfogadó, megbékéltető, szívektől szívekig hidat építő és egységet teremtő szeretetének nyelvét. Nekünk, akik ma pünkösödöt ünneplünk, küldetésünk van arra, hogy kezdjünk el Krisztus nyelvéen beszélni. Ott, ahol gyűlölet van, a szeretet nyelvét, ahol a bűn mérgez, a megbocsátását, ahol viszály rombol, a békességét, ahol kétség, csüggedés görnyeszt, a reménységét, ahol a szomorúság fojtogat, az örömét. Nagyon más nyelv ez, mint a világ nyelve, mert ez a bennünk élő Krisztus nyelve, a Szentléleké, aki által mindenki előtt nyilvánvalóvá lesznek az „Istennek felséges dolgai”.

További javaslatok az istentisztelethez

Lekció

ApCsel 10,34.42–48; Jn 3,16–21

Énekek

EÉ 239, 243, 244

Illusztráció

GONDOLAT

„Jöjj, Szentlélek, térj be városainkba, házainkba, családjainkba, szemünkbe és szívünkbe! Nélküled hiába olvassuk a könyveket, nem leszünk bölcsébegek. Nélküled hiába beszélünk, nem kerülünk közelebb egymáshoz. Nélküled széthull életünk értelmetlen napokra. Nélküled értelmetlenségbe fulladnak gondolataink. Nélküled tönkretesz a technika. Nélküled múzeumokká lesznek a temp-

lomok. Nélkül minden ima üres fecsegés. Nélkül megfagy a mosoly, és pusztasággá válik körülöttünk a világ. Ezért kérünk, jöjj, Szentlélek!”

Martin Gutl (1942–1994) osztrák bencés szerzetes

VERS

Túrmezei Erzsébet: *Pünkösöd után*

Pünkösöd előtt – sóvárgás titkos mélye.

Pünkösöd előtt – ígérek zenéje.

Pünkösöd előtt – esedezés, esengés.

Pünkösöd előtt – halk hajnali derengés.

Pünkösöd előtt – szent vágyak mozdulása.

Pünkösöd előtt – koldusszív tárulása.

Csendesen várni – várni, hinni, kérni!

Aztán – boldog pünkösöd utánba érni!

S pünkösöd után – szent égi erőt-vetten,

pünkösöd után – Lélekkel telítetten,

pünkösöd után – bátor tanúvá lenni,
pünkösöd után – szolgálni, égni, tenni,
pünkösöd után – régít kárnak ítélni,
Krisztusnak élni és másoknak élni,
minden mennyei kincset elfogadni,
és pünkösöd után – adni, adni, adni!

Felhasznált irodalom

A Szentírás magyarázata. Jubileumi kommentár. Kálvin Kiadó, Budapest, 1995.

JÁNOSSY Lajos 1944. *Az egyházi év útmutatása*. Magánkiadás, Sopron.

SZABÓ Andor 1988. *Lábam előtt mécses a te igéd*. Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest.

CSERHÁTINÉ SZABÓ Izabella 2007. Pünkösöd 2. napja. 1Móz 11,1–9. *Lelkipásztor*, 82. évf. 5. sz. 195–197. o.

SZAKÁCS Tamás é. n. 1Móz 11,1–9. Ellen-pünkösöd és ellen-Bábel. *Igefalat*, <https://igefalat.lutheran.hu/%C3%93SZ/1%20-%20T%C3%B3ra/>.

■ VERASZTÓNÉ MAGYAR MELINDA